

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

Студента 4 курсу, 18 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Котенка
Максима
Вікторовича

Науковий керівник
к.держ.упр.

(підпис керівника)

Динник
Ірина
Петрівна

Гарант освітньої програми
к.держ.упр.

(підпис гаранта)

Динник
Ірина
Петрівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентіві

Котенку Максиму Вікторовичу

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Реалізація державної політики протидії торгівлі людьми в Україні»

Затверджена наказом ректора від «26» грудня 2022 р. № 3711

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 12.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є обґрунтування й розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні основи реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

1.1 Сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

1.2 Аналіз чинників впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні.

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

2.1 Механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

2.2 Напрями удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2023	20.03.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2023	20.04.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 10.05.2023	10.05.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 10.05.2023	10.05.2023
7	Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи	До 12.05.2023	12.05.2023
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	12-05. 17.2023	12-05. 17.2023
9	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 22.05.2023	До 22.05.2023
10	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

9. Завдання прийняв до виконання студент _____

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Випускна кваліфікаційна робота написана на актуальну тему.

В Україні проблематика торгівлі людьми загострилася із активізацією російсько-української війни. Зараз, окрім торгівлі людьми в Україні відбувається незаконне перевезення мігрантів через кордони та депортація населення на окупованих територіях. Ці процеси у сукупності з триваючою російською агресією суттєво ускладнюють протидію торгівлі людьми в Україні. Вищенаведені аспекти у сукупності зумовлюють актуальність обраної теми для досліджування.

У випускній кваліфікаційній роботі студентом розглянуто сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні; проаналізовано чинники впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні; охарактеризовано механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні; сформульовано пропозиції щодо визначення напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи підпорядкований поставленій у роботі меті. Проведений аналіз дозволив визначити проблемні питання у сфері реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні. Завдання поставлені в роботі виконані в повному обсязі, що підтверджено висновками.

Випускна кваліфікаційна робота має досить логічну структуру та відповідає вимогам оформлення. Робота написана на достатньому науковому рівні, є самостійним дослідженням студента, повністю розкриває обрану тему.

Вважаю, що випускна кваліфікаційна робота заслуговує позитивної оцінки, а її автор, Котенко Максим Вікторович на отримання кваліфікації бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

_____ (підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____

_____ (підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента Котенка М.В. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____

_____ (підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

_____ (підпис)

«12» травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	5
1.1 Сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.....	5
1.2 Аналіз чинників впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні.....	13
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ	22
2.1 Механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.....	22
2.2 Напрями удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.....	28
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Актуальність теми. Торгівля людьми є глобальною проблемою, яка впливає на життя мільйонів людей у всьому світі. Особи, які промишляють торгівлею людьми, щодня обманюють жінок, чоловіків і дітей з усіх куточків світу та примушують їх до ситуативної експлуатації. У той час як найвідомішою формою торгівлі людьми є торгівля із метою сексуальної експлуатації, сотні тисяч жертв продаються з метою примусової праці, домашньої роботи, жебракування дітей або видалення їхніх органів.

Дослідження питання протидії торгівлі людьми здійснювало багато дослідників, серед яких необхідно відмітити наступних: Костовська К. М. [5], Мороз О. Б. [9], Екер Е. [22], Хофс Е. [25], Мручківська Е. [10], Пахом'юк Н. [10], Кочерга О. [10], Левківського К. [10] та інших.

В Україні проблематика торгівлі людьми загострилася із активізацією російсько-української війни. Наразі, окрім торгівлі людьми в Україні відбувається незаконне перевезення мігрантів через кордони та депортація населення на окупованих територіях. Ці процеси у сукупності з триваючою російською агресією суттєво ускладнюють протидію торгівлі людьми в Україні. І сьогодні постає питання щодо необхідності перегляду ефективності інструментів реалізації державної політики протидії торгівлі людьми. Вищенаведені аспекти у сукупності зумовлюють актуальність обраної теми для досліджування.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування й розробка пропозицій щодо напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Поставлена мета зумовила необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- розглянути сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні;
- проаналізувати чинники впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні;

– охарактеризувати механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні;

– сформулювати пропозиції щодо визначення напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні основи реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Методи дослідження. При вирішенні встановлених завдань у процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Для аналізу сучасного стану й чинників впливу та причин поширення торгівлі людьми в Україні було використано такі методи, як: абстрагування, аналітичний, табличний, описовий, структурного аналізу, виокремлення статистичних даних, порівняння та графічний для спрощення візуального сприйняття. Для оцінки стану та проблем державної політики протидії торгівлі людьми в Україні застосовано методи узагальнення, синтезу та аналогії. Механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні досліджено за допомогою методу дедукції та системного методу. Метод систематизації та узагальнення використано при визначенні напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 48 сторінок, з них 36 сторінок основного тексту. Робота включає 2 таблиці, 13 рисунків, 2 додатки. Список використаних джерел налічує 33 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

1.1 Сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

Торгівля людьми має різні форми та розміри, завдаючи шкоди дорослим і дітям як у багатих, так і в бідних країнах. Загалом ця проблема, також відома як сучасне рабство [27]. Незважаючи на те, що рабство заборонено в більшості країнах, багато країн не в змозі ефективно забезпечити дотримання цих заборон, а сьогодення практика сучасного рабства залишається серйозною глобальною проблемою [26].

Торгівля людьми – захоплення та експлуатація людини шляхом обману, насильства чи примусу. Загалом торгівля людьми має три основні форми: примусова праця (що включає торгівлю людьми в сексуальних цілях), примусовий шлюб і примусове видалення органів. Примусова праця – будь-яка робота або послуга, виконана мимовільно – є найпоширенішою формою торгівлі людьми, від якої страждають майже двадцять п'ять мільйонів людей у всьому світі. Ця категорія включає шістнадцять мільйонів людей, які працюють у галузях приватного сектора, таких як домашня робота, сільське господарство та виробництво, а також осіб, які потрапили в пастку підневільної праці, коли людей змушують повертати кредити чи успадковані борги в умовах експлуатації [26].

Примусова праця також включає торгівлю людьми в сексуальних цілях (коли людей змушують здійснювати комерційні сексуальні акти без згоди) і примусові роботи, які нав'язує держава (коли уряди змушують людей працювати – часто в армії, у в'язницях і на проектах національної інфраструктури). Примусовий шлюб має місце, коли когось змушують одружитися без їхньої згоди - ситуація, яка стосується понад п'ятнадцять мільйонів людей. Ця категорія включає ранні шлюби (що визначаються на міжнародному рівні – у випадках, коли одна або

обидві сторони не досягли вісімнадцяти років), враховуючи, що діти занадто малі, щоб дати свою згоду. Деякі країни, однак, дозволяють шістнадцятирічним і сімнадцятирічним давати згоду на шлюб. Торгівля органами – купівля-продаж органів для трансплантації. Експерти називають усі форми продажу органів торгівлею людьми, оскільки економічний відчай змушує бідних і вразливих людей продавати свої органи багатим. Вважається, що до 10 відсотків усіх трансплантацій проводяться з використанням незаконно отриманих органів. За деякими оцінками, торгівля органами щорічно приносить від 840 до 1,7 мільярда доларів США [31].

Торгівля людьми – це не те саме, що контрабанда людей, коли особа укладає угоду з контрабандистом, щоб отримати незаконний в'їзд до країни. Однак контрабанда людей може призвести до торгівлі людьми, особливо коли зловмисники користуються обмеженим знанням мігранта місцевої мови та законів. І хоча торгівля людьми може передбачати пересування через кордони, люди також можуть стикатися з торгівлею людьми, навіть не залишаючи рідних міст [26].

Торгівля людьми не є природним явищем. За оцінками Human Trafficking Institute, хоча торгівля людьми є незаконною в кожній країні, торговці людьми діють безкарно в місцях, де ці закони не виконуються [33].

Існує багато оцінок поширеності торгівлі людьми, наведених різними джерелами. Найбільш часто використовувана та широко визнана оцінка поширеності була опублікована в 2021 році Міжнародною організацією праці (МОП). Так, у дослідженні «Глобальні оцінки сучасного рабства» [23] оцінюють, скільки людей утримується у формах торгівлі людьми та примусових шлюбів у всіх регіонах світу. Тож, за оцінками МОП, останні глобальні оцінки показують, що 50 мільйонів людей жили в сучасному рабстві в 2021 році. З цих людей 28 мільйонів були на примусовій праці, а 22 мільйони опинилися в пастці примусових шлюбів. На жаль, кількість людей у сучасному рабстві значно зросла за останні п'ять років. У 2021 році в сучасному рабстві перебувало на 10 мільйонів людей більше, ніж за глобальними оцінками 2016 року.

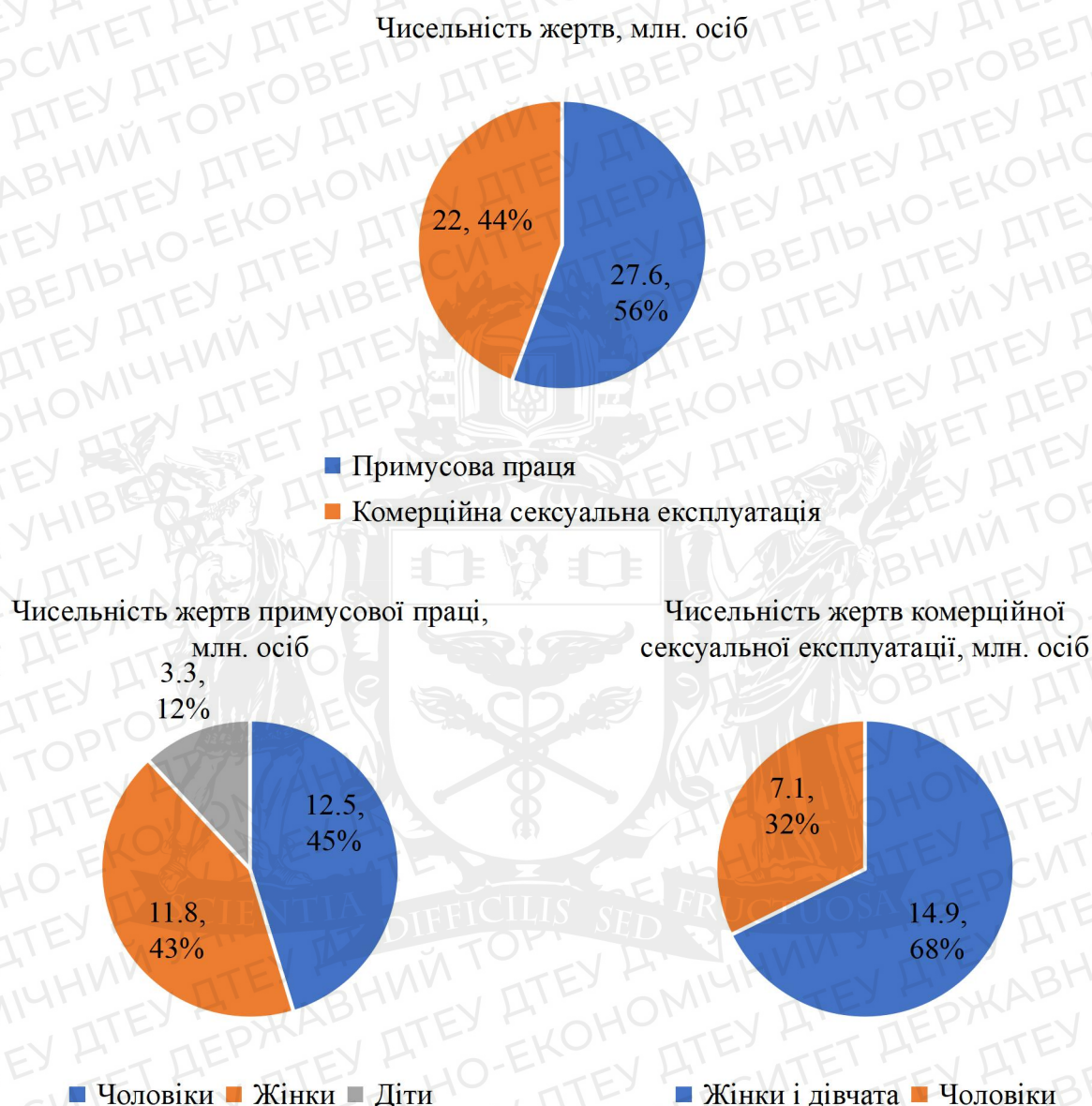

Рис. 1.1. Структура світової торгівлі людьми у 2021 році

Джерело: складено автором на основі [23]

Відповідно до Протоколу з попередження торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, який доповнює Конвенцію ООН про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю, визначено торгівлю людьми як здійснення з метою експлуатації вербування, перевезення, передачі, приховування чи отримання людей шляхом погрози силою або її застосування чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою чи вразливістю стану або

шляхом підкупу у вигляді платежів чи вигод для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу [16].

Тож ознаки торгівлі людьми представлено на рис. 1.2.

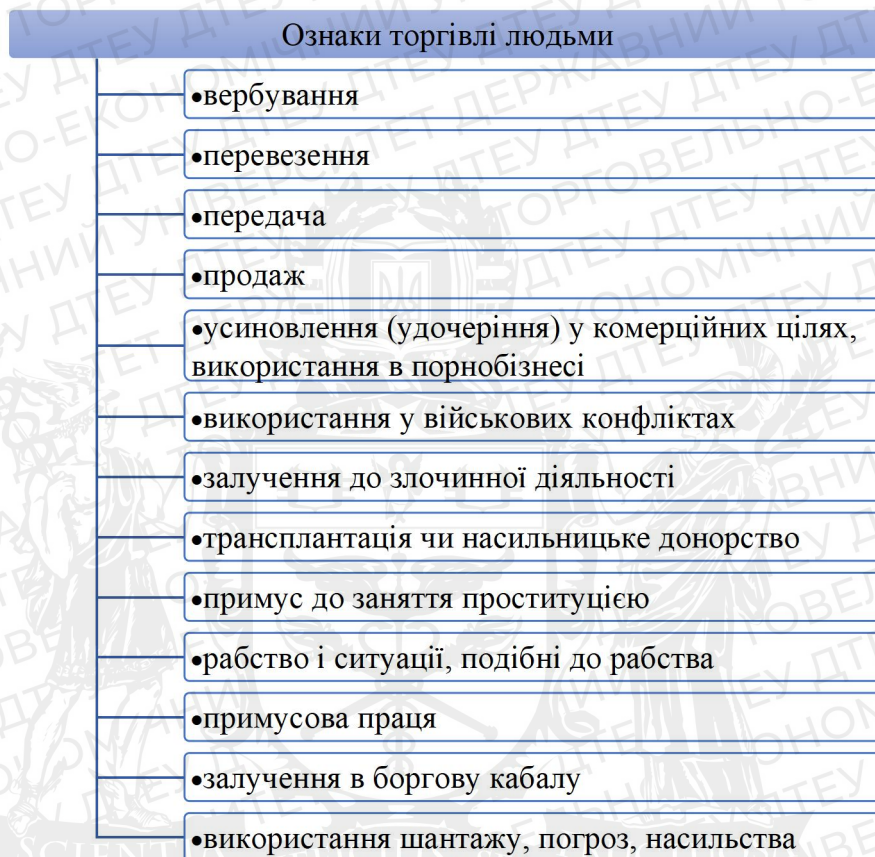

Рис. 1.2. Ознаки торгівлі людьми

Джерело: складено автором на основі [16]

Відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми» торгівля людьми визначено як здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до Кримінального кодексу України визнаються злочином [14].

Починаючи із 2011 року, урядом України здійснюються важливі кроки задля створення державної системи протидії торгівлі людьми, а також Національного механізму взаємодії для ефективного виявлення постраждалих від торгівлі людьми, надання їм допомоги та захисту. При цьому державна політика протидії торгівлі людьми в Україні спирається на низку нормативних актів, до яких входять і міжнародні, і національні норми, перелік основних із яких представлено на рис. 1.3.

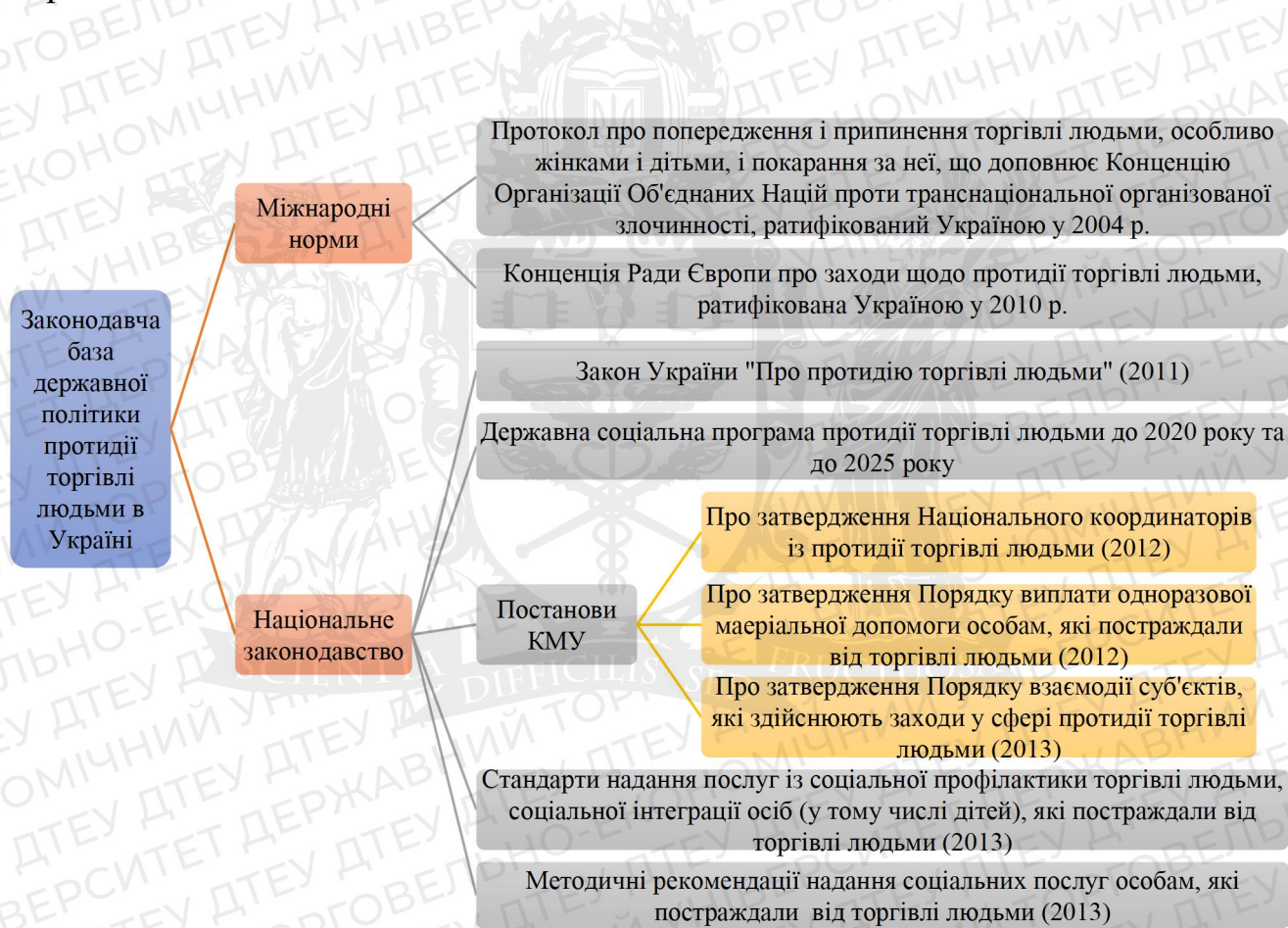

Рис. 1.3. Законодавча база державної політики протидії торгівлі людьми

Джерело: складено автором на основі [7]

Відповідно до Закону України «Про протидію торгівлі людьми» боротьба з торгівлею людьми – система заходів, що здійснюються в рамках протидії торгівлі людьми, спрямованих на виявлення злочину торгівлі людьми, у тому числі незакінченого, осіб, які від цього постраждали, встановлення фізичних/юридичних осіб - торгівців людьми та притягнення їх до

відповідальності [14]. У 2016 році КМУ затвердив Державну соціальну програму протидії торгівлі людьми (24.02.2016 № 111; далі – Програма) [13]. Відповідно до даної програми передбачено підтримка людям, постраждалим від торгівлі людьми, яка включає:

- інформаційна та консультативну підтримку;
- медичку, психологічну, соціальну, правову допомогу;
- тимчасовий притулок;
- одноразову матеріальну допомогу;
- працевлаштування, навчання, підвищення кваліфікації [7].

Окрім того, для іноземців та осіб без громадянства даною програмою додатково передбачено:

- безоплатні послуги перекладача;
- тимчасове перебування в Україні;
- добровільне повернення [7].

До того ж періодично Уряд переглядає розміри одноразової виплати матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, до розміру трьох прожиткових мінімумів для відповідної категорії населення [7].

Програма була розрахована на термін 2016-2020 роки, планові обсяги її фінансування у розрізі джерел представлені у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

**Заплановані Програмою обсяги та джерела фінансування
на 2016-2020 роки**

№ п/п	Джерела фінансування	Обсяги фінансування, млн. грн.	У тому числі за роками				
			2016	2017	2018	2019	2020
1	Державний бюджет	49,0	0,1	0,1	0,5	24,1	24,1
2	Місцеві бюджети	1,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3	Інші джерела	35,3	7,1	7,0	7,1	7,0	7,1
4	Усього	85,5	7,4	7,3	7,9	31,3	31,4

Джерело: складено автором на основі даних [13]

В умовах воєнного стану Міністерство соціальної політики продовжує забезпечувати виплату матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, згідно із Порядком виплати одноразової матеріальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми [17].

У 2021 році схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року (14.07.2021 № 800-р, далі – Концепція) [15]. У даній Концепції, опираючись на ґрунтовний аналіз проблеми торгівлі людьми запропоновано два варіанти вирішення даної проблеми, а саме: варіативність підходів та комплексний підхід. Перший варіант було відкинуто через неспроможність досягти взаємодії різних органів, що потенційно зменшуватиме ефективність впровадження Програми та не забезпечуватиме своєчасного виявлення та попередження торгівлі людьми. У той же час обраний комплексний підхід полягає у впровадженні єдиної політики з протидії торгівлі людьми на центральному та місцевому рівні у співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських і міжнародних об'єднань тощо.

Програма протидії торгівлі людьми до 2025 року передбачає виконання як довгострокових, так і поточних завдань (рис. 1.4).

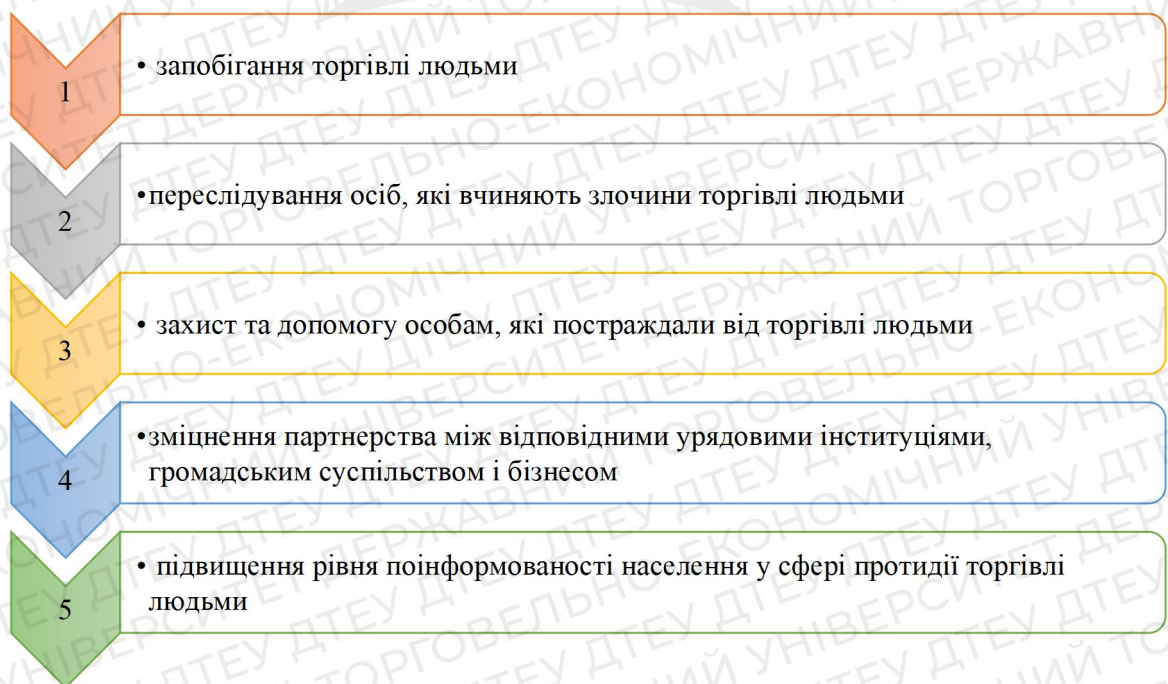

Рис. 1.4. Поточні та довгострокові завдання Програми протидії торгівлі людьми до 2025 року

Джерело: складено автором на основі [15]

Запроваджений підхід ґрунтується на методології ООН. Реалізація державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми розраховано на період із 2021 року до 2025 року (розробляється проєкт). Фінансування Програми у передбачено за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Орієнтовний обсяг фінансування Програми з державного бюджету на 2021 рік становив 2781,3 тис. гривень [12].

Обсяг видатків за Концепцією формуватиметься на кожний рік, враховуючи поточні можливості бюджетів відповідних рівні [15].

У щорічній Доповіді про торгівлю людьми, яку оприлюднив Державний департамент США 25 червня 2020 р., виконано аналіз 140 країн, і Україна залишилася у другій групі (максимальний рівень визначено у першій групі) [15].

Разом із тим за результатами такої зовнішньої оцінки діяльності із протидії торгівлі людьми, яка наведена у даній Доповіді, в Україні все ще недостатній рівень прогресу у досліджуваній сфері, а саме:

- повільно розглядаються судами справи щодо торгівлі людьми;
- значна кількість незавершених вже розпочатих розслідувань;
- відбувається певне стримування проведених розслідувань правоохоронними органами через дію мораторію на здійснення контрольних заходів додержання законодавства про працю,
- особи, які постраждали від торгівлі людьми, ідентифікуються на низькому рівні [15].

Таким чином, Україна активно працює у напрямку протидії торгівлі людьми. Урядом затверджуються відповідні програми. Так, у липні 2021 року урядом схвалено Концепцію Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року та розроблено проєкт Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року. Відповідно

до даної Концепції сформовано довгострокові та поточні завдання, які сприятимуть протидії торгівлі людьми.

Також визначено пріоритетність застосування комплексного підходу до вирішення проблеми торгівлі людьми в Україні, що дозволить успішно взаємодіяти усім органам, залученим до механізму реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

1.2 Аналіз чинників впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні

На масштабність проблеми торгівлі людьми в Україні вказує аналітика Міністерства соціальної політики, відповідно до якої за період 2012-2019 років 874 особам встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми [15].

Так, протягом 2019 року Міністерство соціальної політики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, 185 громадянам (рис. 1.5).

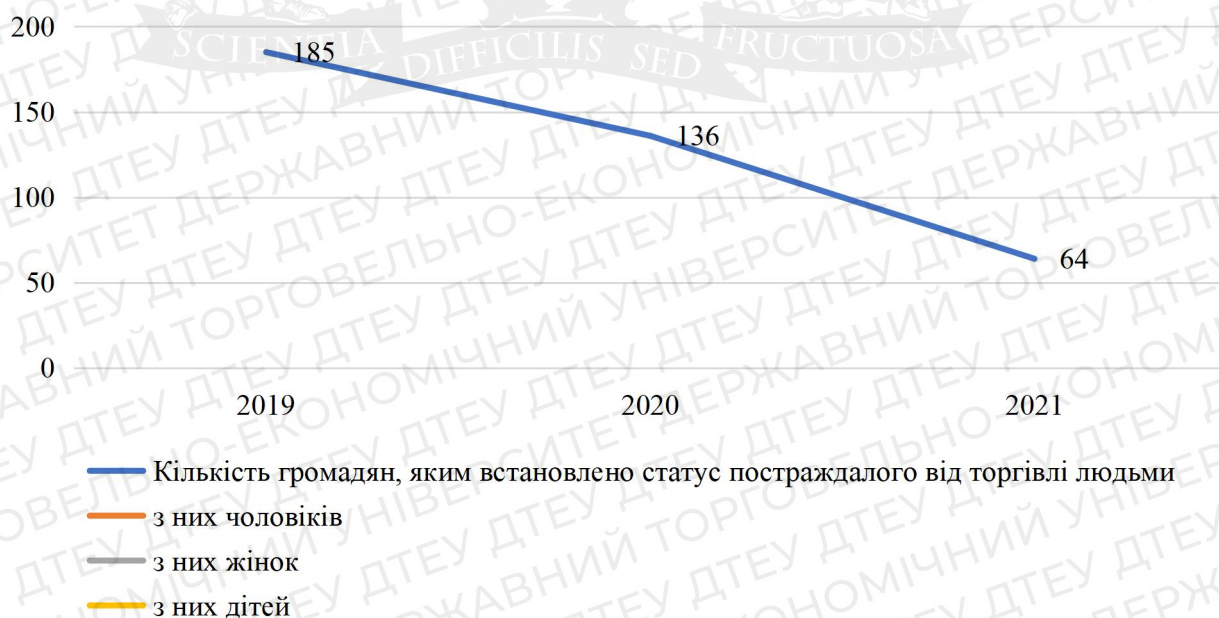

Рис. 1.5. Кількість громадян, яким встановлено статус постраждалого від торгівлі людьми за 2019-2021 роки

Джерело: складено автором на основі [17; 8; 4; 15].

Аналізуючи структуру осіб, яким встановлено статус постраждалого протягом 2019 року, необхідно відмітити, що серед них було 53 жінки, 119 чоловіків та 13 дітей (10 дівчат та 3 хлопчики). Із даної чисельності постраждалих у 2019 році 65 осіб постраждало від торгівлі людьми в межах України, а 120 осіб за межами, тобто за кордоном. Щодо видів експлуатації, то розподіл має наступний вигляд:

- від трудової експлуатації постраждало 85 осіб,
- втягнуто у злочинність – 40 осіб;
- постраждало від сексуальної експлуатації – 37 осіб; у збройних конфліктах використано 17 осіб;
- у порнобізнесі використано 3 особи;
- до жебракування залучено – 1 особу;
- постраждала від змішаної експлуатації, яка поєднує і трудову і сексуальну експлуатацію, – 1 особа [17].

Крім того, 1 дитина було продана третім особам. Починаючи із 2000 року за допомогою до громадських організацій звернулись більше 15 тисяч українців, які постраждали від торгівлі людьми [17].

У 2020 році Міністерство соціальної політики 136-ти громадянам встановило статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, із них 65 осіб піддавалися експлуатації усередині країни (використання у збройних конфліктах). Також за видами експлуатації у 2020 році розподіл має наступну структуру:

- 52 особи постраждали від трудової експлуатації;
- 5 осіб – від сексуальної;
- 4 особи залучено до жебракування;
- 10 осіб втягнуто в злочинну діяльність [8].

Із 01.06.2021 року статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, встановлює Національна соціальна сервісна служба України (далі – Нацслужба) [8].

У Додатку Б представимо деталізацію постраждалих осіб від торгівлі людьми за 2021 рік за даними Мінсоцполітики та Нацсоцслужби. Так, на рис. 1.6 представимо структуру кількості постраждалих за видом експлуатації.

Кількість постраждалих, осіб

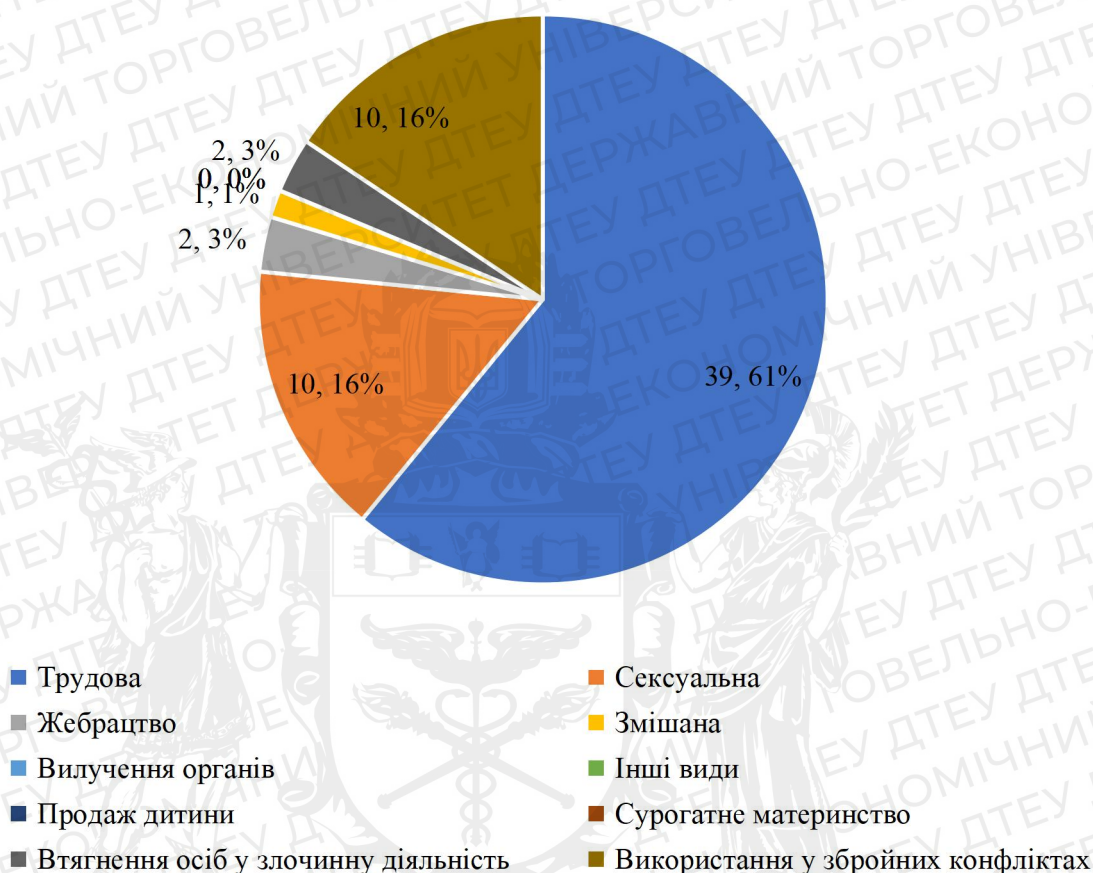

Рис. 1.6. Розподіл кількості постраждалих осіб від торгівлі людьми у 2021 році за видами експлуатації

Джерело: складено автором на основі [4].

Із даних рис. 1.7 пересвідчуємось, що найбільша питома вага належить саме трудовій експлуатації. 55 осіб із 64 зареєстрованих піддалися експлуатації в середині України. На рис. 1.9 представимо географічний розподіл встановлених статусів постраждалих за даними Мінсоцполітики та Нацсоцслужби.

Найбільше постраждалих зафіксовано у м. Києві – 9 осіб, що склало 11% від загальної чисельності зареєстрованих постраждалих. Щодо транскордонної торгівлі людьми, то необхідно відзначити, що із 11 постраждалих – 3 зареєстровано у рф, 2 – у Польщі, і по 1 – у Словенії, Греції, Португалії та Китаю.

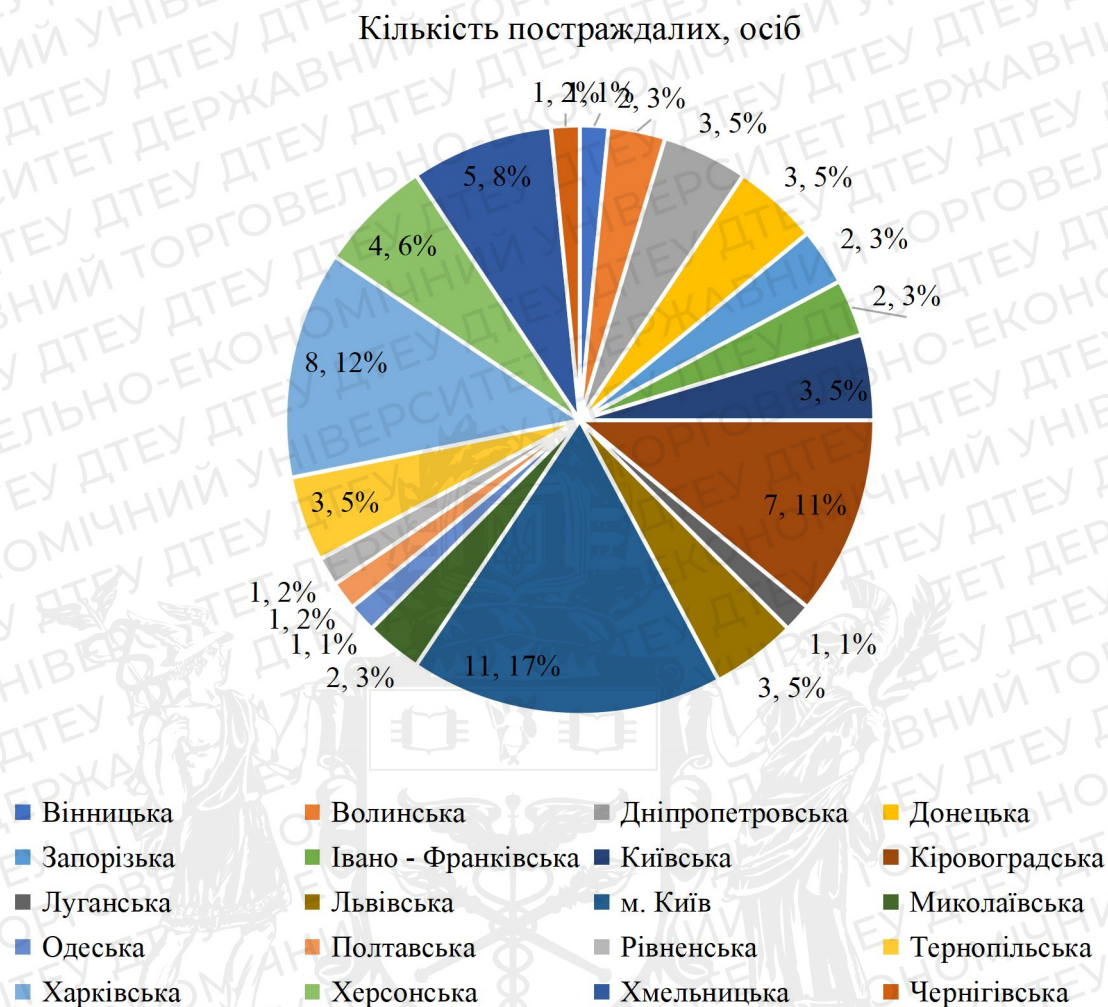

Рис. 1.7. Розподіл кількості постраждалих осіб від торгівлі людьми у 2021 році за регіонами України

Джерело: складено автором на основі [4].

Натомість за інформацією Офісу Генерального прокурора кількість зареєстрованих злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми охопило 1542 особу, а кількість осіб, які потерпіли від злочинів, зазначених у статті 149 Кримінального кодексу України становить 1343 особи; за інформацією ДСА – кількість вироків за відповідною кваліфікацією охопило 319 осіб. У зв'язку з бойовими діями на Сході України найбільш вразливими до потрапляння в ситуацію торгівлі людьми є внутрішньо переміщені особи; особи, які живуть у межах 20 кілометрів по обидва боки від лінії розмежування (особливо жінки з дітьми); особи, які живуть

на тимчасово окупованих територіях; діти-сироти, які проживають поблизу лінії розмежування та на тимчасово окупованих територіях [15].

Власне із початку 1990-х років Україна є країною джерела, транзиту та призначення торгівлі людьми. Чоловіки, жінки та діти стають жертвами торгівлі з метою примусової праці, жебракування, сексуальної та інших форм експлуатації. Основними країнами призначення жертв торгівлі українцями були Російська Федерація, Польща та Туреччина, а також внутрішня торгівля людьми в Україні. Проблема загострилася через вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року. Ще до вторгнення Росії Україна вже зіткнулася зі збільшенням масштабів торгівлі людьми через пандемію COVID-19 і постійне переміщення з постраждалої від конфлікту східної України та окупованого Криму. Населення надзвичайно вразливе, і ця проблема серйозно загострилася через вторгнення Росії та потребу мільйонів людей покинути свої домівки заради безпеки в Україні та за кордоном. Шахрайські трудові посередники/рекрутери можуть скористатися війною, щоб експлуатувати людей із групи ризику [30].

За оцінками Місії Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні до вторгнення Росії в лютому 2022 року [28] понад 300 000 українців постраждали від торгівлі людьми з 1991 року. За оцінками, 46 000 українців постраждали від торгівлі людьми протягом 2019-2021 років; 29 тис. за кордоном і 17 тис. в Україні. *(Додаток А).*

Тож на рис. 1.8 представимо поширення торгівлі людьми за регіонами України за 1991-2021 роках.

У 2022 році російське вторгнення в Україну призводить до збільшення ризиків торгівлі людьми. Жінки та діти, які тікають від російського військового вторгнення в Україну та прямують до інших країн, стикаються з ризиками торгівлі людьми, а чоловіки, які залишаються в країні, також можуть стати здобиччю експлуататорів. Хоча випадки торгівлі людьми зазвичай важко виявити відразу після масового переміщення, повідомлення з України та за її межами свідчать про те, що торговці людьми готові використовувати вразливість тих, хто тікає з України. МОМ також відзначає випадки розлучення сімей, дітей без

супроводу та розлучених дітей, які зростають, а також потенційні випадки сексуального насильства, пов'язаного з війною, серед питань захисту, пов'язаних із торгівлею людьми. Втрата роботи та доходу внаслідок війни та обмежені можливості задоволення базових потреб у випадку як внутрішньо переміщені особи (ВПО), так і біженців, а також населення, яке постраждало від конфлікту, додадуть ризиків [29].

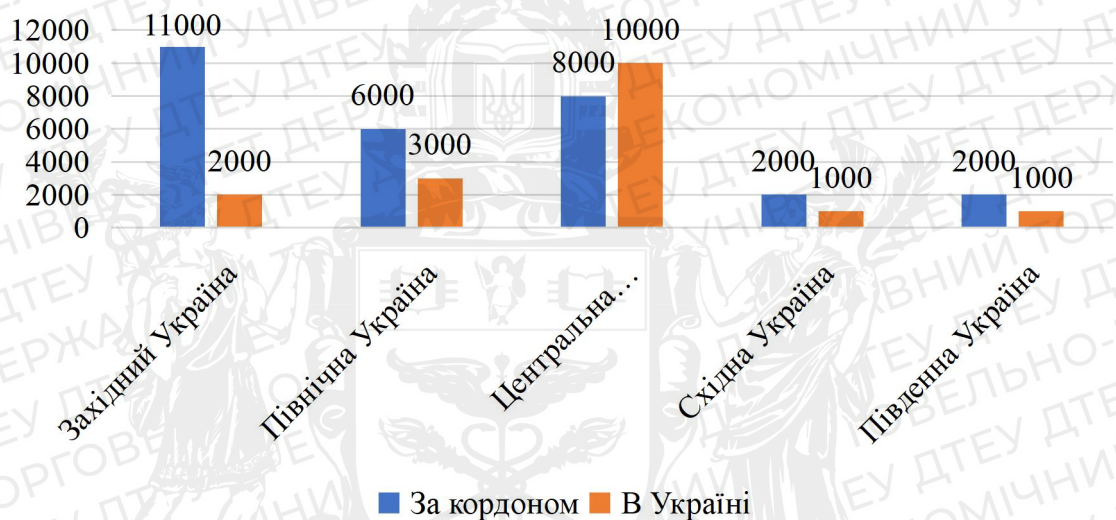

Рис. 1.8. Поширення торгівлі людьми в Україні за 1991-2021 роках

Джерело: складено автором на основі [28, с. 13]

Люди, які тікають з України, є вразливими до різних форм торгівлі людьми через контекст переміщення та супутню вразливість під час подорожі та після прибуття в країну призначення. Відповідно до Спільного плану ЄС щодо боротьби з торгівлею людьми для реагування на кризу, запущеного 6 травня 2022 року, загроза торгівлі людьми вважається «високою та неминучою» [29].

Відповідно до звіту ЄС станом на 6 травня 2022 року понад 5,4 мільйона людей прибули до Європейського Союзу з початку війни в Україні 24 лютого 2022 року. Переважна більшість осіб, які тікають з України, – жінки та діти. Наразі в ЄС зареєстровано понад 13 000 дітей без супроводу та розлучених із сім'єю [20].

Ризики торгівлі людьми є вищими для певних груп: осіб без супроводу та дітей, розлучених із сім'єю, та дітей, які подорожують з дорослими, чий стосунки з

дітьми неможливо перевірити; особи, які раніше були внутрішньо переміщеними особами в межах України; осіб, які не можуть отримати доступ до тимчасового захисту через те, що вони не відповідають вимогам, або через відсутність інформації чи неправильну інформацію; неукраїнці, включаючи осіб без документів та без громадянства; українські роми; ЛГБТКІ+ люди; літні люди; та люди з розумовими та фізичними вадами [25].

Фактори ризику включають: рішучість біженців втекти та подорожувати якнайшвидше, а також велика кількість незареєстрованих осіб, які пропонують допомогу, транспортування та розміщення людям, які втікають, незначна меншість з яких може мати намір переправляти біженців [32]. Повідомляється, що ситуація з ризиками незареєстрованих осіб, які пропонують проїзд і проживання, покращилася з перших місяців після початку війни, і деякі країни ЄС тепер вимагають від таких людей реєстрації в органах влади. Той факт, що українці можуть подорожувати Європою регулярно, швидко, безпечно та дешево, а також отримати доступ до працевлаштування та соціальних послуг, є основним джерелом стійкості до торгівлі людьми. Проте злочинні мережі, що діють між Україною та країнами Європи та Центральної Азії, можуть скористатися людьми, яких вони не підтримують. Дослідження UNODC показало, що економічні потреби є одним із найпоширеніших факторів вразливості до торгівлі людьми [24]. Форми торгівлі людьми, яким загрожують біженці з України, включають сексуальну експлуатацію, примусову працю, незаконне усиновлення та сурогатне материнство, примусове жебракування та примусову злочинність [21].

У той же час, у 2022 році кардинального зростання випадків виявлення торгівлі людьми за участю українських жертв не зафіксовано. Можливо, це пов'язано з тим, що справи ще не потрапили до органів влади. З іншого боку, це може свідчити про те, що рівень торгівлі людьми серед українських біженців є відносно низьким, і що безвізовий режим і статус тимчасового захисту – з усіма пов'язаними зі статусом правами – разом із широкими заходами проти торгівлі людьми діють. у країнах призначення ефективно зменшили ризики торгівлі людьми в цьому контексті [21].

Торговці людьми вербували та експлуатували жертв в Україні, і українці були зареєстровані жертвами торгівлі людьми як усередині країни, так і за кордоном протягом багатьох років.

Протягом періоду 2017-2020 років UNODC зареєструвало 2437 випадків торгівлі людьми. Топ-5 країн, де виявлено українських постраждалих від торгівлі людьми у 2017-2020 роках представлено на рис. 1.9.

Рис. 1.9. Топ-5 країн, де виявлено українських постраждалих від торгівлі людьми у 2017-2020 роках

Джерело : складено автором на основі [21, с. 7]

Глобальна база даних UNODC про торгівлю людьми надає докази того, що українських жертв торгівлі людьми відправили до багатьох країн (29 країн повідомили про українських жертв у 2018 році). У той час як більшість українських жертв були ідентифіковані в сусідніх країнах, таких як Російська Федерація та Польща, інші були виявлені на Близькому Сході та в Південній Азії. Жертвами з України продавали або місцеві торговці людьми з нижчим рівнем організації, або складні мережі осіб, що охоплювали різні національності, що з'єднували кілька країн регіону. У деяких судових справах прямо згадуються структури транснаціональних організованих злочинних груп. Хоча багато жертв були завербовані в Україні та експлуатовані за кордоном, інші стали жертвами

торгівлі всередині країни для різноманітних форм експлуатації, але переважно для примусової праці [21].

За даними Мінсоцполітики особою, яка постраждала від торгівлі людьми, може виявитися будь-яка людина незалежно від ознак віку, статі, рівня освіти, соціального статусу, громадянства тощо. Уразливими до потрапляння в ситуацію торгівлі людьми є, зокрема, чоловіки працездатного віку, незаміжні жінки, самотні матері, розлучені особи; молодь, безпритульні діти, діти-сироти; особи, які виховувалися у неблагополучних сім'ях; діти, народжені сурогатними матерями; жителі сіл та селищ; іноземні громадяни - трудові мігранти; особи, які зазнали насильства (у тому числі сексуального); особи, які входять до складу малозабезпечених сімей; особи з проблемами психічного здоров'я; представники національних меншин [15].

Таким чином, в Україні гострою проблемою сьогодні залишається торгівля людьми. Посилюються ризики поширення торгівлі людьми внаслідок ускладнення економічної ситуації, тривалих військових дій, зростання міграції (у тому числі ВПО), низький рівень життя громадян та підвищення рівня безробіття, диспропорціональний стан ринку праці, поширення зовнішньої трудової міграції, активізація діяльності міжнародних злочинних угруповань, зростання поширеності шахрайських схем вербування громадян, недосконале вітчизняне законодавства і низький рівень правової обізнаності населення тощо.

РОЗДІЛ 2.

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

2.1 Механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

Відповідно до Концепції, схваленої у 2021 році, урядом здійснюється та забезпечується розвиток державної політики у сфері протидії торгівлі людьми. Важлива умова успішного впровадження державної політики у сфері протидії торгівлі людьми полягає у забезпечення успішної та ефективної взаємодії та співпраці суб'єктів такої взаємодії, якими, по-перше, забезпечуються заходи у сфері протидії торгівлі людьми, та, по-друге, здійснення заходів щодо реабілітації й реінтеграції осіб, які постраждали від цього явища.

Відповідно до ст. 13 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» [14] механізм реалізації державної політики протидії торгівлі людьми покладається на Національний механізм взаємодії (далі – НМВ). Метою НМВ є ефективна допомога постраждалим та їх захист. Реалізація НМВ здійснюється за рахунок встановлення реальних потреб осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та відповідний пошук органів та/або закладів, які спроможні здійснити їх задоволення із врахування специфічних особливостей віку, стану здоров'я, статі і спеціальних потреб [11].

Перелік суб'єктів НМВ у протидії торгівлі людьми в Україні представлено на рис. 2.10. Визначені суб'єкти повинні здійснювати заходи у сфері протидії торгівлі людьми та забезпечувати взаємодію у рамках НМВ. Для цього до співпраці залучаються громадські об'єднання, регіональні та міжнародні організації.

Співпраця визначених суб'єктів здійснюється на наступних засадах:

- 1) дотримання взаємного інформування із належним дотриманням принципу конфіденційності щодо передумов та причин торгівлі людьми, методів, які застосовуються злочинцями, необхідної допомоги постраждалим особам тощо;
- 2) спільна діяльність у питаннях розробки варіативних програм та планів щодо протидії;
- 3) спільні організаційні дії із протидії;
- 4) забезпечення обміну передовим досвідом у сфері [11].

Суб'єкти НМВ у протидії торгівлі людьми

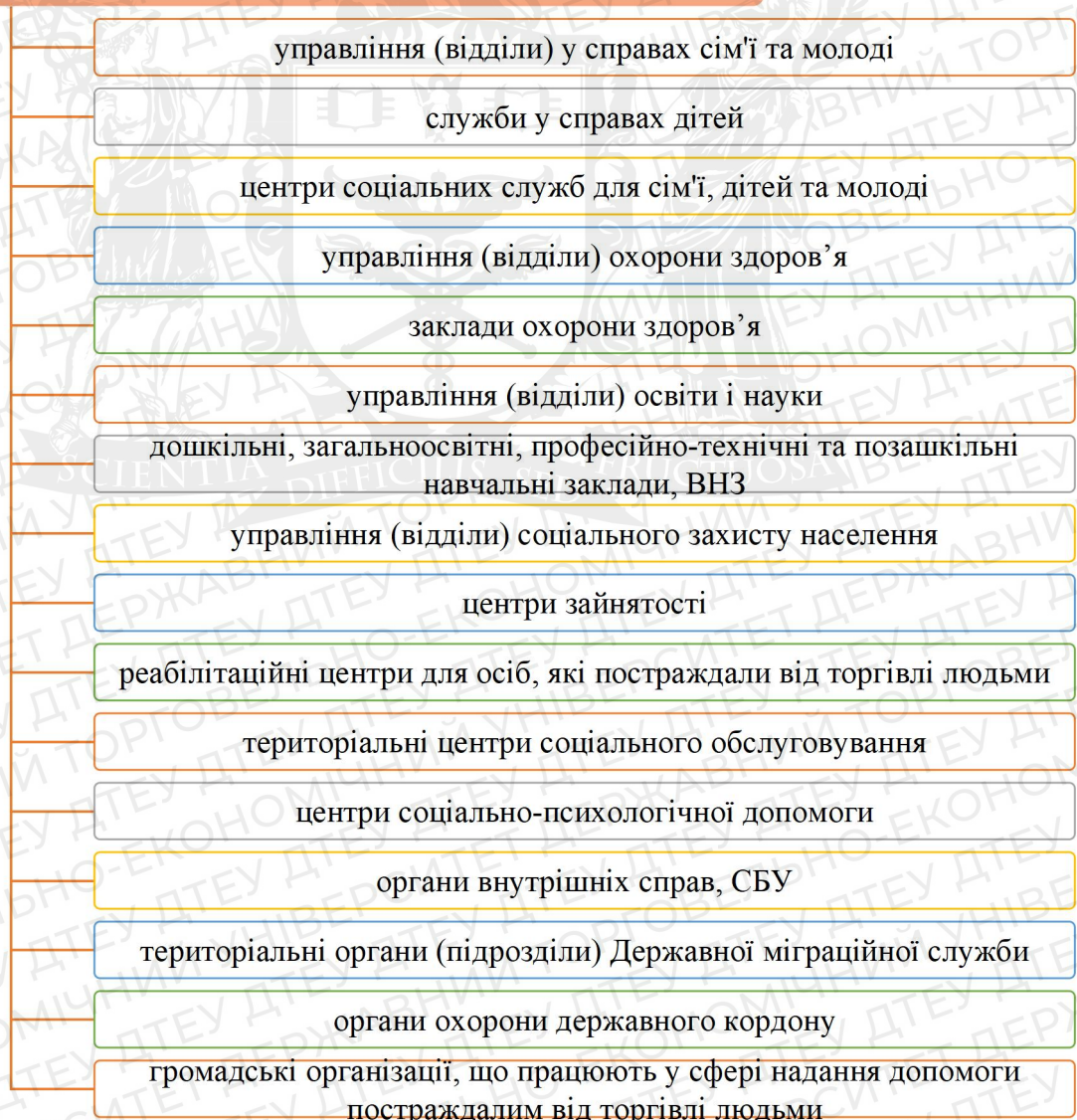

Рис. 2.10. Суб'єкти механізму реалізації державної політики протидії людям в Україні

Джерело: складено автором на основі [11]

Перелік суб'єктів, на яких покладено функціонал заходів у сфері протидії торгівлі людьми, включає Президента, КМУ, центральні та місцеві органи виконавчої влади, мережа закордонних дипломатичних установ України та заклади допомоги постраждалим особам.

Основними принципами механізму реалізації державної політики протидії торгівлі людьми є:

- 1) дотримання та забезпечення прав та свобод людини та громадянина;
- 2) забезпечення поваги та неупередженого ставлення до постраждалих;
- 3) конфіденційність інформації про постраждалих;
- 4) добровільність допомоги, рішення про прийняття якої приймає постраждала особа, відсутність дискримінації;
- 5) забезпечення взаємодії суб'єктів, залучених до НМВ [11].

Власне реалізації державної політики щодо протидії торгівлі людьми має три основні напрямки, в рамках яких встановлені чіткі завдання, які представлено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Напрями та завдання реалізації державної політики щодо протидії торгівлі людьми

№ п/п	Напрямок	Завдання
1	Попередження	1) підвищення обізнаності та інформування населення; 2) превентивна робота; 3) зниження рівня вразливості населення та його окремих груп 4) подолання попиту у злочинній торгівлі людьми 5) вивчення ситуації 6) регулювання процесів міграції
2	Боротьба із злочинністю	1) виявлення злочинів 2) виявлення повного кола причетних осіб 3) притягнення до відповідальності злочинів
3	Надання допомоги та захисту постраждалим особам	1) удосконалення системи відновлення прав постраждалих осіб 2) надання комплексних послуг 3) впровадження ефективного механізму взаємодії

Джерело: складено автором на основі [11;15]

Власне сам механізм реалізації державної політики протидії торгівлі людьми має наступну схему (рис. 2.11).

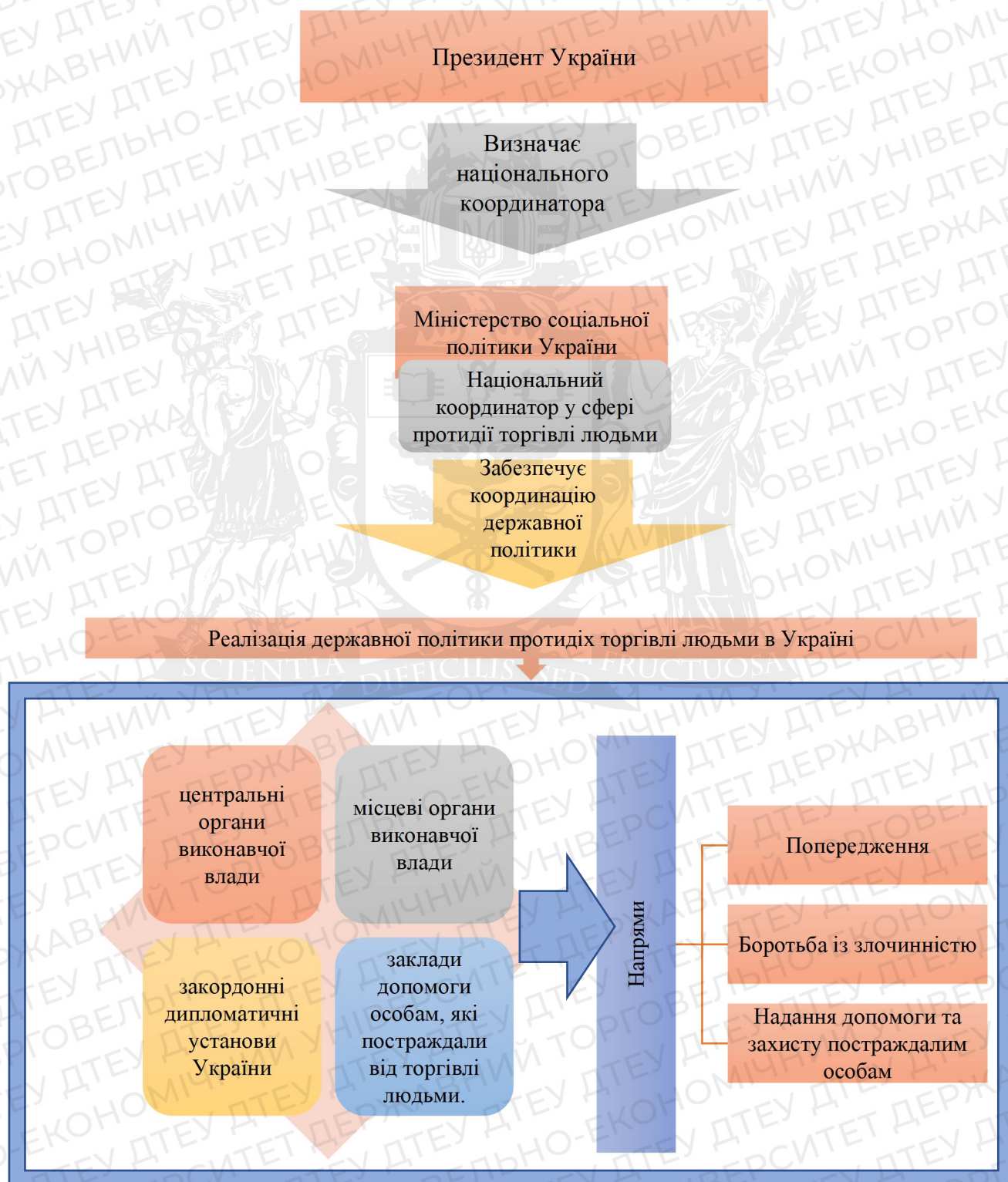

Рис. 2.11. Схема механізму реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

Джерело: складено автором.

Міжнародне співробітництво щодо посилення протидії людьми забезпечується ОБСЄ за рахунок:

- застосування інтеграційного підходу в протидії торгівлі людьми;
- запровадження платформи для обміну практиками та новітніми підходами [1].

У міжнародному аспекті важливою у функціонал СБУ, який здійснює боротьби із організованою злочинністю у цій сфері та транснаціональною організованою злочинністю, які можуть загрожувати безпеці держави. У боротьбі із злочинністю у торгівлі людьми СБУ застосовує весь арсенал контррозвідувальних методів та використовує кращі практики партнерських спецслужб [18].

У цьому напрямку СБУ налагодила робочі контакти із понад 50 спецслужбами різних країн. Співпраця з партнерами спрямована на боротьбу з організованими злочинними угрупованнями, які спеціалізуються на налагодженні каналів незаконної міграції і торгівлі людьми [18].

Тож важливим завданням СБУ у взаємодії із Держприкордонслужбою є протидія міжнародній торгівлі людьми. Відповідно до звіту співробітників Держприкордонслужби у 2021 році затримали близько 15,3 нелегальних мігрантів, з них – 1,5 тис. осіб за незаконне перетинання кордону. Відмовлено в пропуску більш як 10 тис. іноземцям та попереджено вивезення за кордон 36 жертв торгівлі людьми [2].

За звітом Нацполіції за 2021 рік важливим напрямком, на якому акцентувалась увага протягом року, є протидія нелегальній міграції та торгівлі людьми. Так, працівниками вживалися комплекси заходів, спрямованих на недопущення спроб незаконного проникнення на територію України. Тож, у 2021 році виявлено 280 фактів, пов'язаних з незаконним переправленням осіб через державний кордон України. У порівнянні з 2020 роком кількість розкритих таких правопорушень збільшилася майже на третину. Загалом 2021 року у взаємодії з іншими

правоохоронними органами затримано понад 200 груп нелегальних мігрантів, до складу яких входило більше 800 осіб.

На рис. 2.12 представимо динаміку діяльності Нацполіції щодо протидії торгівлі людьми.

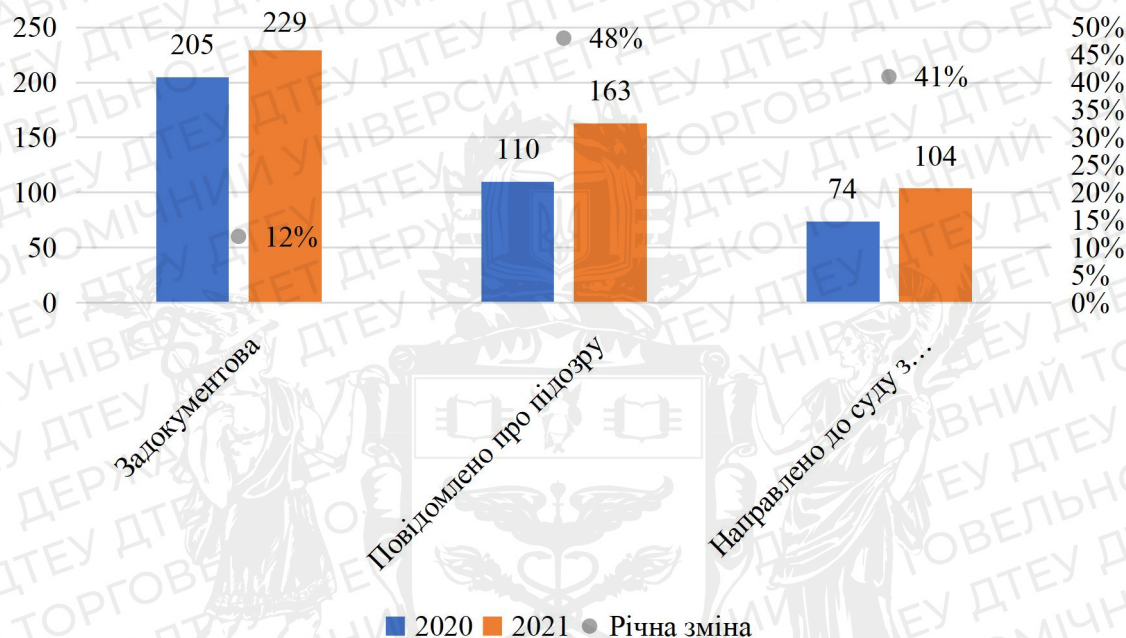

Рис. 2.12. Динаміка результатів діяльності Нацполіції щодо протидії торгівлі людьми

Джерело: складено автором на основі [2].

Наявна позитивна тенденція у протидії торгівлі людьми. Так, минулого року на 12% збільшилася кількість викритих фактів торгівлі людьми. Як результат, удвічі зросла кількість розкритих таких злочинів та на 41% – за якими закінчено розслідування [2].

Таким чином, механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні визначаються та регулюються нормативно-правовими актами та ґрунтується на забезпеченні ефективної взаємодії між окремими суб'єктами, які приймають участь у заходах такої протидії. Загалом заходи протидії торгівлі людьми в Україні передбачають здійснення діяльності у трьох окремих площинах: попередження, боротьба та захист постраждалих. По кожному напрямку визначено

спектр завдань, які повинні сприяти загальній державній політики протидії торгівлі людьми.

2.2 Напрями удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

Із попереднього підрозділу визначено, що реалізація державної політики протидії людьми в Україні передбачає її здійснення із застосуванням комплексного підходу до вирішення, тісній співпраці державних органів, громадських й міжнародних неурядових організацій, взаємного інформування, дотримання принципів конфіденційності, чіткого розподілу відповідальності й повноважень, упорядкованості та узгодженості дій, координації робіт єдиним центром, отримання та розподіл обміну успішним досвідом [10].

У той же час ефективна боротьба з торгівлею людьми потребує зусиль, які доповнюють і підтримують досягнення трьох пріоритетних цілей – попередження, захисту та судового переслідування – на додаток до посилення співпраці. Прагнення покращити інституційну спроможність уряду України боротися з цією злочинністю призведе до кращих результатів у досягненні багатьох цілей. За роки незалежності України досягла значного прогресу в адаптації своїх установ для ефективної боротьби з цією загрозою. Започаткований загальнодержавний підхід розширює можливості для кращого співробітництва в цих зусиллях. Проте сьогодні зберігаються інформаційні прогалини, які перешкоджають просуванню у напрямку запобігання торгівлі людьми, захисту тих, хто пережив злочин, і посилення судового переслідування. У результаті урядові установи прагнуть посилити дослідження, збір даних та інтеграцію. Щоб посилити зусилля з боротьби з торгівлею людьми, урядові установи також шукають способи проведення стратегічного аналізу, створення ефективних потенційних заходів і виявлення нових тенденцій торгівлі людьми.

Власне увесь спектр заходів удосконалення державної політики протидії людьми повинен охоплювати 5 керівних напрямів:

1) посиленням розуміння процесу торгівлі людьми. Україна сьогодні не може ефективно переслідувати торговців людьми, допомагати жертвам і запобігати торгівлі людьми, попередньо не покращивши розуміння природи загрози та її зв'язку з транснаціональною організованою злочинністю та незаконною фінансовою діяльністю. Зокрема, уряд та відповідні органи повинні краще поєднувати джерела інформації, щоб визначити загрозу: хто причетний, якою незаконною діяльністю вони займаються та які пов'язані фінансові потоки. Використання найновішої інформації для забезпечення того, щоб методологія боротьби з торгівлею людьми йшла в ногу з поточною незаконною практикою, є обов'язковим для успішних дій. Доступ до стратегічного аналізу має вирішальне значення для використання всіх інструментів уряду України для запобігання та припинення торгівлі людьми та повернення незаконних доходів;

2) покращення обміну інформацією. Тривають зусилля, спрямовані на спрощення доступу владних органів та служб до відповідних даних і оперативної інформації про злочини, пов'язані з торгівлею людьми. Це включає огляд існуючих зусиль із обміну даними та технологій для виявлення прогалин, проблем і можливостей як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Покращений обмін інформацією необхідний для підтримки планування та політики на національному рівні, використання загальнодержавної інформації та даних, включаючи інформацію правоохоронних органів та розвідувального співтовариства. Заохочення міждисциплінарних підходів і координації департаментів і відомств у правоохоронних діях є обов'язковим для успішного запобігання торгівлі людьми, захисту жертв і судового переслідування торговців людьми, щоб максимально ефективно використовувати всі інструменти проти значних загроз;

3) ретельне дослідження історій та справ постраждалих осіб. Внесок постраждалих у зусилля по боротьбі з торгівлею людьми має вирішальне значення. Голоси постраждалих є важливою частиною створення ефективних і

комплексних стратегій боротьби з торгівлею людьми, які сприяють переслідуванню, захисту та запобіганню;

4) проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи із особами, які перебувають у зоні ризику. Цей напрямок є важливими. Партнерам і громадськості потрібна інформація про торгівлю людьми, щоб проводити роз'яснювальну роботу, у той же час населення потребує інформування щодо методів, які застосовуються у сучасній торгівлі людьми та можливих загроз. Цей напрямок має найбільший потенціалу із ряду превентивних заходів, які дозволяють успішно запобігати зростанню злочинів у сфері торгівлі людьми;

5) оцінка та перегляд повноважень і ресурсів для боротьби з торгівлею людьми. Під час розробки Плану дій служби повинні виявляти прогалини та виклики, які потребують нових адміністративних і законодавчих повноважень або виділення коштів для боротьби з торгівлею людьми. Виявлення прогалин і викликів не повинно бути одноразовим завданням, а скоріше підлягає постійному оцінюванню, щоб переконатися, що уряд адаптується до нових викликів, загроз і потреб, а політика протидії є виваженою.

Щоб бути справді ефективним, комплексний підхід до судового переслідування, захисту та запобігання злочинів у сфері торгівлі людьми має включати справедливість і рівність. Відповідно Це включає, серед іншого, боротьбу з системними упередженнями та дискримінацією; підвищення економічної безпеки та можливостей; підвищення доступу до комплексної медичної допомоги; та боротьба з гендерним насильством. Ініціативи уряду з боротьби з торгівлею людьми також мають бути спрямовані на усунення складних бар'єрів, з якими стикаються особи, різних статей або соціальних прошарків, щоб зосередитися на збільшенні шляхів до безпеки та благополуччя для людей із маргінальних спільнот.

Для ефективної реалізації державної політики у сфері протидії торгівлі людьми в Україні необхідно працювати у наступних напрямках (рис. 2.13).

Вирішення проблематики торгівлі людьми та надання їх адекватної та необхідної допомоги і забезпечення захисту постраждалим особам, має два

варіанти. Відповідно до першого варіанту розв'язання проблем торгівлі людьми можливо за рахунок здійснення системних заходів владними органами із використанням доведеного бюджету.

Напрями ефективної реалізації державної політики протидії
людьми в Україні

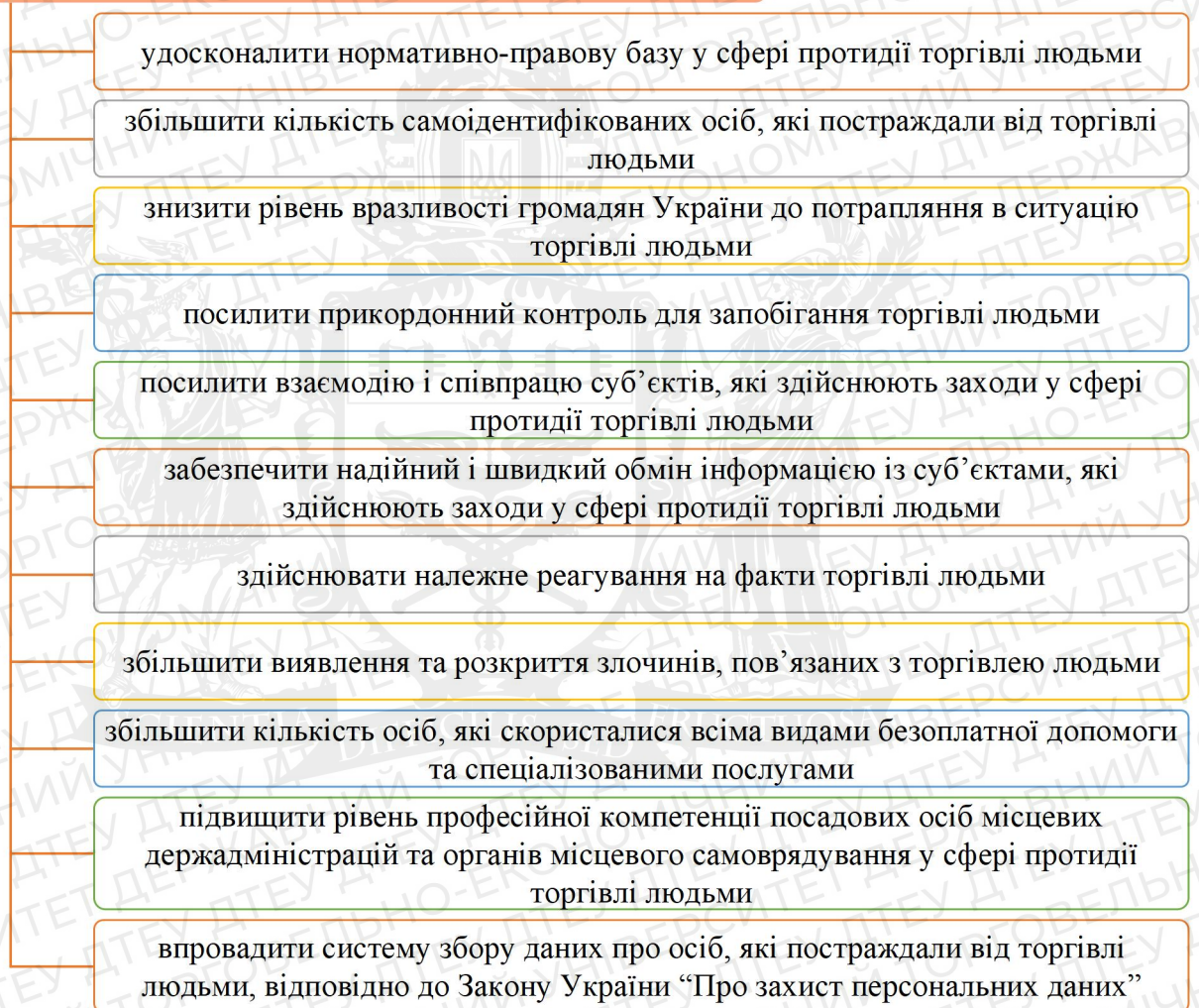

Рис. 2.13. Напрями ефективної реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні

Джерело: складено автором на основі [19]

Основним недоліком даного варіанту є те, що його реалізація вимагає значних обсягів бюджетного фінансування. За другим варіантом, який є оптимальним для нинішньої української ситуації, є налагодження співпраці державних установ та

органів із громадськими організаціями, зокрема впровадження ефективного механізму взаємодії у сфері протидії торгівлі людьми, за такими напрямками, як:

- організація інформаційно роз'яснювальної роботи серед населення, спрямованої на запобігання потраплянню в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми;
- підвищення професійного рівня спеціалістів, які надають допомогу особам, що постраждали від торгівлі людьми, здійснюють їх реабілітацію та соціальну реінтеграцію;
- проведення постійного моніторингу ефективності заходів, спрямованих на протидію торгівлі людьми;
- підвищення якості надання послуг особам, що постраждали від торгівлі людьми, зокрема шляхом впровадження стандартів надання соціальних послуг таким особам;
- подальша оптимізація правового регулювання [5, с. 87].

Оптимальним рішенням щодо проблематики питання протидії торгівлі людьми в Україні є розробка та впровадження комплексної Програми системи заходів для центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань [19].

Для України нагальною є потреба створення ефективних механізмів державного управління міграційними процесами, які б сприяли запровадженню дієвих заходів з протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми. Важливою складовою процесу є використання європейського досвіду державного управління з протидії незаконній міграції та торгівлі людьми зокрема [9, с. 101].

Таким чином, спектр заходів удосконалення державної політики протидії торгівлі людьми повинен охоплювати 5 керівних напрямів: посилення розуміння процесу торгівлі людьми; покращення обміну інформацією; ретельне дослідження історій та справ постраждалих осіб; проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи із особами, які перебувають у зоні ризику; оцінка та перегляд повноважень і ресурсів для боротьби з торгівлею людьми.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено реалізацію державної політики протидії торгівлі людьми в Україні. Проведена оцінка рівня реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні, у тому числі досліджено сучасний стан та тенденції, проаналізовано чинники впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні.

Результати проведеного дослідження державної політики протидії торгівлі людьми в Україні та розробка пропозицій щодо визначення напрямів її удосконалення, дозволили відповідно до мети та завдань зробити такі висновки та узагальнення.

1. Торгівля людьми має різні форми та розміри, завдає шкоди дорослим і дітям у різних країнах. За своїм змістом торгівля людьми – захоплення та експлуатація людини шляхом обману, насильства чи примусу. Загалом торгівля людьми має три основні форми: примусова праця (що включає торгівлю людьми в сексуальних цілях), примусовий шлюб і примусове видалення органів. Основною складністю у боротьбі з торгівлею людьми є покарання торговців людьми. Типи торгівлі людьми та примусу можуть відрізнятися залежно від місцевих звичаїв та обставин, в яких проживають окремі особи. За оцінками МОП, у 2016 році в усьому світі було 4,8 мільйона жертв торгівлі людьми, які зазнали комерційної сексуальної експлуатації.

В українському правовому полі поняття торгівлі людьми визначено законом України «Про протидію торгівлі людьми». Починаючи із 2011 року, урядом України здійснюються важливі кроки задля створення державної системи протидії торгівлі людьми, а також Національного механізму взаємодії для ефективного виявлення постраждалих від торгівлі людьми, надання їм допомоги та захисту.

Реалізація державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми розраховано на період із 2021 року до 2025 року (розробляється проєкт). Фінансування Програми у передбачено за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством. Орієнтовний обсяг

фінансування Програми з державного бюджету на 2021 рік становив 2781,3 тис. гривень.

Відповідно до даної Концепції 2021 року сформовано довгострокові та поточні завдання, які сприятимуть протидії торгівлі людьми. Також визначено пріоритетність застосування комплексного підходу до вирішення проблеми торгівлі людьми в Україні, що дозволить успішно взаємодіяти усім органам, залученим до механізму реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

2. Про необхідність вжиття ефективних заходів щодо протидії торгівлі людьми в Україні свідчать також дані про кількість осіб, які постраждали від торгівлі людьми, яким надано допомогу Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні – Агентством ООН з питань міграції. Відповідно даної цієї організації чисельність постраждалих складає 8456 осіб.

Власне із початку 1990-х років Україна є країною джерела, транзиту та призначення торгівлі людьми. Чоловіки, жінки та діти стають жертвами торгівлі з метою примусової праці, жебракування, сексуальної та інших форм експлуатації. Основними країнами призначення жертв торгівлі українцями були Російська Федерація, Польща та Туреччина, а також внутрішня торгівля людьми в Україні. Проблема загострилася через вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року.

Фактори ризику включають: рішучість біженців втекти та подорожувати якнайшвидше, а також велика кількість незареєстрованих осіб, які пропонують допомогу, транспортування та розміщення людям, які втікають, незначна меншість з яких може мати намір переправляти біженців. Торговці людьми вербували та експлуатували жертв в Україні, і українці були зареєстровані жертвами торгівлі людьми як усередині країни, так і за кордоном протягом багатьох років.

Тож, в Україні гострою проблемою сьогодні залишається торгівля людьми. Посилюються ризики поширення торгівлі людьми внаслідок ускладнення економічної ситуації, тривалих військових дій, зростання міграції (у тому числі ВПО), низький рівень життя громадян та підвищення рівня безробіття,

диспропорціональний стан ринку праці, поширення зовнішньої трудової міграції, активізація діяльності міжнародних злочинних угруповань, зростання поширеності шахрайських схем вербування громадян, недосконале вітчизняне законодавства і низький рівень правової обізнаності населення тощо.

3. Урядом здійснюється та забезпечується розвиток державної політики у сфері протидії торгівлі людьми. Важлива умова успішного впровадження державної політики у сфері протидії торгівлі людьми полягає у забезпечення успішної та ефективної взаємодії та співпраці суб'єктів такої взаємодії, якими, по-перше, забезпечуються заходи у сфері протидії торгівлі людьми, та, по-друге, здійснення заходів щодо реабілітації й реінтеграції осіб, які постраждали від цього явища.

Співпраця суб'єктів механізму реалізації державної політики у сфері протидії торгівлі людьми здійснюється на наступних засадах: дотримання взаємного інформування із належним дотриманням принципу конфіденційності щодо передумов та причин торгівлі людьми, методів, які застосовуються злочинцями, необхідної допомоги постраждалим особам тощо; спільна діяльність у питаннях розробки варіативних програм та планів щодо протидії; спільні організаційні дії із протидії; забезпечення обміну передовим досвідом у сфері.

Перелік суб'єктів, на яких покладено функціонал заходів у сфері протидії торгівлі людьми, включає Президента, КМУ, центральні та місцеві органи виконавчої влади, мережа закордонних дипломатичних установ України та заклади допомоги постраждалим особам.

Основними принципами механізму реалізації державної політики протидії торгівлі людьми є: дотримання та забезпечення прав та свобод людини та громадянина; забезпечення поваги та неупередженого ставлення до постраждалих; конфіденційність інформації про постраждалих; добровільність допомоги, рішення про прийняття якої приймає постраждала особа, відсутність дискримінації; забезпечення взаємодії суб'єктів, залучених до НМВ.

Загалом заходи протидії торгівлі людьми в Україні передбачають здійснення діяльності у трьох окремих площинах: попередження, боротьба та захист

постраждалих. По кожному напрямку визначено спектр завдань, які повинні сприяти загальній державній політиці протидії торгівлі людьми.

4. Ефективна боротьба з торгівлею людьми потребує зусиль, які доповнюють і підтримують досягнення трьох пріоритетних цілей – попередження, захисту та судового переслідування – на додаток до посилення співпраці.

Заходи удосконалення державної політики протидії людьми повинні охоплювати 5 керівних напрямів:

- 1) посиленням розуміння процесу торгівлі людьми;
- 2) покращення обміну інформацією;
- 3) ретельне дослідження історій та справ постраждалих осіб;
- 4) проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи із особами, які перебувають у зоні ризику;
- 5) оцінка та перегляд повноважень і ресурсів для боротьби з торгівлею людьми.

Щоб бути справді ефективним, комплексний підхід до судового переслідування, захисту та запобігання злочинів у сфері торгівлі людьми має включати справедливість і рівність. Оптимальним рішенням щодо проблематики питання протидії торгівлі людьми в Україні є розробка та впровадження комплексної Програми системи заходів для центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань. Також необхідне створення ефективних механізмів державного управління міграційними процесами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Діяльність у сфері протидії торгівлі людьми. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pozashkilna/protydia-torgivli-luydmy/u-sferi-protidii-torgivli-lyudmi.pptx> (дата звернення: 30.03.2023)
2. Звіт Державної прикордонної служби про результати роботи у 2021 році. КМУ. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/zvit-derzhavnoyi-prikordonnoyi-sluzhbi-pro-rezultati-roboti-u-2021-roci> (дата звернення: 30.03.2023)
3. ЗВІТ Національної поліції України про результати роботи у 2021 році. КМУ. 2022. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021_.pdf (дата звернення: 30.03.2023)
4. Кількість осіб, яким Мінсоцполітики, Нацсоцслужбою встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми станом на 30.12.2021. URL: <https://nssu.gov.ua/news/kilkist-osib-yakim-minsocpolitiki-nacsocsluzhboyu-vstanovleno-status-osobi-yaka-postrazhdala-vid-torgivli-lyudmi-stanom-na-30122021> (дата звернення: 10.02.2023)
5. Костовська К. М., Запобігання торгівлі людьми в Україні: міжнародні стандарти. Сучасні механізми протидії торгівлі людьми : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (4 грудня 2020 року) / упор. Г. Я. Савчин, У. О. Цмоць. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 85-88с. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/150-conference-2020-magazine.html?download=670:suchasni-mekhanizmy-protydiyi-torhivli-lyudmy-zbirnyk-tez-dopovidei-uchasnykiv-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-4-hrudnia-2020-r> (дата звернення: 30.03.2023)
6. Кримінальний Кодекс України Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 10.02.2023)
7. Мінсоцполітики відзвітувалося ГРЕТА про проведені у 2019 році Урядом України заходи щодо протидії торгівлі людьми. Мінсоцполітики. 2020. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/18685.html> (дата звернення: 10.02.2023)

8. Мінсоцполітики затверджено уніфіковану форму ведення обліку осіб, які постраждали від торгівлі людьми. Мінсоцполітики. 1 Грудня 2021. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21048.html> (дата звернення: 10.02.2023)

9. Мороз О. Б., Засоби протидії торгівлі людьми: міжнародно-правовий досвід. Сучасні механізми протидії торгівлі людьми : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (4 грудня 2020 року) / упор. Г. Я. Савчин, У. О. Цмоць. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 97-101 с. URL: <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/150-conference-2020-magazine.html?download=670:suchasni-mekhanizmy-protydiyi-torhivli-lyudmy-zbirnyk-tez-dopovidei-uchasnykiv-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-4-hrudnia-2020-r> (дата звернення: 30.03.2023)

10. Мручковська Е., Пахом'юк Н., Кочерга О., Левківського К. Протидія торгівлі людьми в Україні: навчально-методичний посібник до спецкурсу К.: ВАІТЕ, 2017. 88 с.

11. Національний механізм взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми (НМВ). ДІСМП. 2018. URL: <https://dismp.gov.ua/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=2413> (дата звернення: 30.03.2023)

12. Про Державний бюджет України на 2021 рік: від 15.12.2020 № 1082-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#n3> (дата звернення: 10.02.2023)

13. Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року: від 24.02.2016 № 111 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/111-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.02.2023)

14. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text> (дата звернення: 10.02.2023)

15. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету

Міністрів України від 14.07.2021 № 800-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.02.2023)

16. Протидія торгівлі людьми. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robot-ta-zahist-prav-ditini/protidiya-torgivli-lyudmi> (дата звернення: 10.02.2023)

17. Протидія торгівлі людьми. Полтавська обласна державна адміністрація. 18.10.2022. URL: http://plsz.gov.ua/info_scr/prot_torg_lud.html (дата звернення: 10.02.2023)

18. Протидія транснаціональній організованій злочинності. СБУ. URL: <https://ssu.gov.ua/protydiia-transnatsionalnii-orhanizovanii-zlochynnosti> (дата звернення: 30.03.2023)

19. Уряд схвалив Концепцію Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року. КММУ. 2021. 14 липня. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-koncepciyu-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-protidiyi-torgivli-lyudmi-na-period-do-2025-roku> (дата звернення: 30.03.2023)

20. A Common Anti-Trafficking Plan to address the risks of trafficking in human beings and support potential victims among those fleeing the war in Ukraine. 2022. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-05/Anti-Trafficking%20Plan_en.pdf (дата звернення: 10.02.2023)

21. Conflict in Ukraine: key evidence on risks of trafficking in persons and smuggling of migrants. UNODC. 2022. URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/Conflict_Ukraine_TIP_2022.pdf (дата звернення: 10.02.2023)

22. Ecker E. Breaking Down Global Estimates of Human Trafficking: Human Trafficking Awareness. HTI. 2022. URL: <https://traffickinginstitute.org/breaking-down-global-estimates-of-human-trafficking-human-trafficking-awareness-month-2022/> (дата звернення: 10.02.2023)

23. Global Estimates of Modern Slavery. 2021. Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage (дата звернення: 10.02.2023)

24. Global Report on Trafficking in Persons. UNODC (2020). URL: <https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/glotip.html> (дата звернення: 10.02.2023)
25. Hoff S., de Volder E. Preventing human trafficking of refugees from Ukraine A rapid assessment of risks and gaps in the anti-trafficking response. La Strada International & Freedom Fund; Europol. 2022. URL: https://freedomfund.org/wp-content/uploads/UkraineAntiTraffickingReport_2022_05_10.pdf (дата звернення: 10.02.2023)
26. Human Trafficking in the Global Era. URL: <https://world101.cfr.org/global-era-issues/globalization/human-trafficking-global-era> (дата звернення: 10.02.2023)
27. Modern Slavery. An exploration of its root causes and the human toll. A CFR InfoGuide. URL: https://www.cfr.org/modern-slavery/?_gl=1*vsywx2*_ga*MTg3NTk2MDA2My4xNjc2NDQ1OTIx*_ga_24W5E70YKH*MTY3NjQ5NTc5OS4zLjEuMTY3NjQ5NTg5Ny4wLjAuMA..#!/section1/item-1 (дата звернення: 10.02.2023)
28. National survey on migration, human trafficking and other forms of exploitation. 2022. URL: https://ukraine.iom.int/sites/g/files/tmzbd11861/files/documents/omnibus_survey_results_eng.pdf (дата звернення: 10.02.2023)
29. Russian Invasion in Ukraine Leads to Increased Risks of Human Trafficking. IOM. 18 March 2022. URL: <https://ukraine.un.org/en/175247-russian-invasion-ukraine-leads-increased-risks-human-trafficking-iom> (дата звернення: 10.02.2023)
30. Trafficking in Persons. USAID. 2022. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine/fact-sheet/dec-16-2022-trafficking-persons> (дата звернення: 10.02.2023)
31. Transnational Crime and the Developing World. 2017. URL: https://gfintegrity.org/wp-content/uploads/2017/03/Transnational_Crime-final.pdf (дата звернення: 10.02.2023)

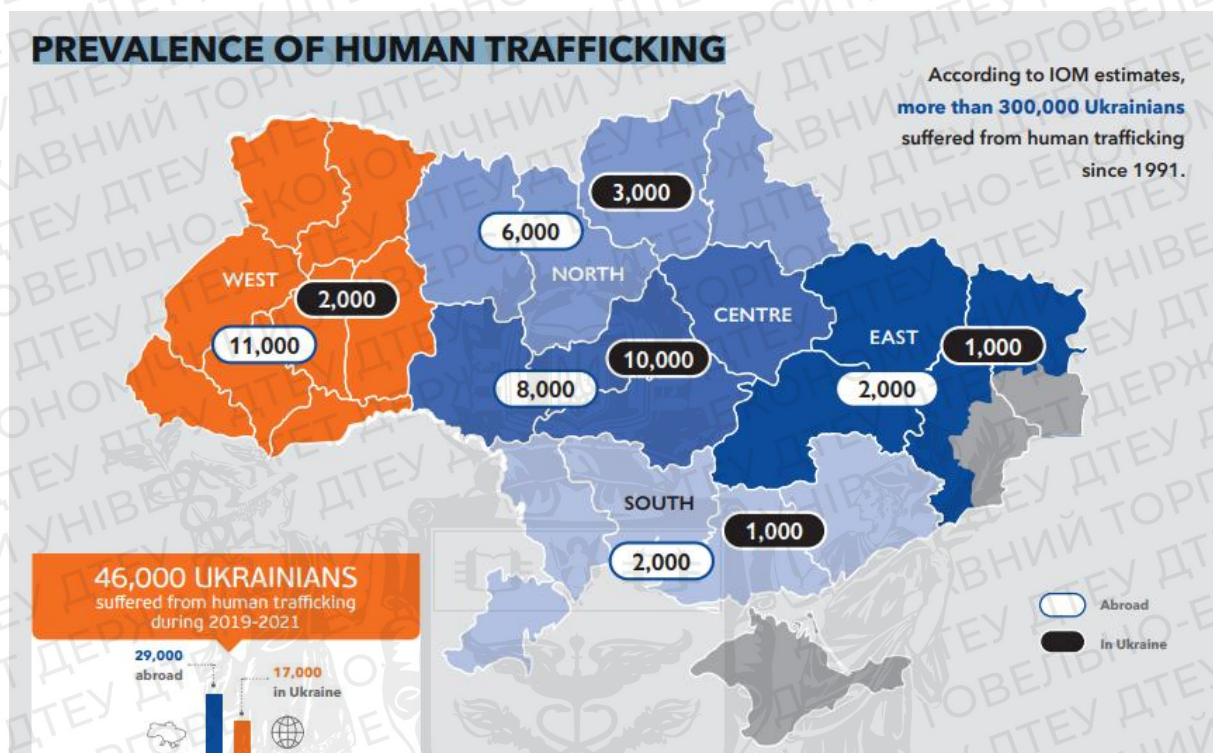
32. Ukraine crisis creates new trafficking risks. UNHCR. 2022. 13 April 2022.
URL: <https://www.unhcr.org/news/stories/2022/4/62569be24/ukraine-crisis-creates-new-trafficking-risks.html> (дата звернення: 10.02.2023)
33. Why Trafficking. The Problem. URL: <https://traffickinginstitute.org/why-trafficking/> (дата звернення: 10.02.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Поширеність торгівлі людьми за регіонами України [28, с. 13]

Додаток Б

Кількість осіб, яким Мінсоцполітики, Нацсоцслужбою встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми станом на 30.12.2021 [4]

	2021 рік	МІН-СОЦ-ПОЛІТИ-КИ	НСС СУ			до 21.05.2021	з 21.05.2021
Подання місцевих державних адміністрацій	96	42	54	№ п/п	Область	МІН-СОЦ-ПОЛІТИ-КИ	НСССУ
Стать/діти				1	АР Крим		
Жінки	15	4	11	2	Вінницька		1
Чоловіки	46	24	22	3	Волинська		2
Діти	3		3	4	Дніпропетровська	1	2
хлопчик	1		1	5	Донецька	2	1
дівчинка	2		2	6	Житомирська		
	64	28	36	7	Закарпатська		
				8	Запорізька		2
Експлуатація				9	Івано-Франківська	-	2
Трудова	39	17	22	10	Київська	2	1
Сексуальна	10	1	9	11	Кіровоградська	7	
Жебрацтво	2	1	1	12	Луганська	1	
Змішана	1		1	13	Львівська	1	2
Вилучення органів	0			14	м. Київ	2	9
Інші види	0			15	м. Севастополь		
Продаж дитини	0			16	Миколаївська		2
Сурогатне материнство	0			17	Одеська	1	
Втягнення осіб у злочинну діяльність	2		2	18	Полтавська		1
Використання у збройних конфліктах	10	9	1	19	Рівненська		1
	64	28	36	20	Сумська		
				21	Тернопільська		3
Встановлено статус	64	28	36	22	Харківська	7	1
Відмова	26	9	17	23	Херсонська	4	
Продовження	6	5	1	24	Хмельницька		5

Продовження Додатку Б

Відмова продовженні у	0	0	0	25	Черкаська		
				26	Чернівецька		
Громадянство				27	Чернігівська		1
Громадяни України	64	28	36		Всього	28	36
Іноземці	0					64	
Особи без громадянства	0						
Вид торгівлі людьми							
Внутрішня	55	26	29				
Транскордонна	9	2	7				
Змішана	0						
	64	28	36				
Країна призначення (експлуатації)							
Російська федерація	3	1	2				
Україна	55	26	29				
Словенія	1	1					
Польща	2		2				
Греція	1		1				
Португалія	1		1				
Китай	1		1				
	64	28	36				

АНОТАЦІЯ

Котенко М.В. Реалізація державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.

Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випускній кваліфікаційній роботі на основі звітів міжнародних організацій та даних українських державних органів та служб проаналізовано сучасний стан реалізації державної політики протидії торгівлі людьми, досліджено основні тренди державної політики протидії. Визначено проблеми державного регулювання протидії торгівлі людьми, проаналізовано бюджетну підтримку. За результатами проведеного дослідження запропоновані ключові напрямки подальшого розвитку державної політики протидії торгівлі людьми задля ефективної боротьби із цим процесом та заходи, які сприятимуть здійснення діяльності у трьох окремих площинах: попередження, боротьба та захист постраждалих.

Ключові слова: торгівля людьми, державна політика, протидія торгівлі людьми, державне регулювання, механізм реалізації.

SUMMARY

Kotenko M.V. Implementation of the state policy against human trafficking in Ukraine.

Final qualifying work for obtaining Bachelor of specialty 281 "Public Management and Administration", educational program "Public Management and Administration". State University of Trade and Economics, 2023.

In the work based on the reports of international organizations and the data of Ukrainian state departure and services, the current state of implementation of the state anti-trafficking policy was analyzed, and the trends of the state anti-trafficking policy were researched. The problems of state regulation of combating human trafficking are identified, and budget support is analyzed. Based on the results of the research, key directions for the further development of the state anti-trafficking policy in order to effectively combat this process and measures that will contribute to the implementation of activities in three important areas: prevention, struggle and protection of the victims are proposed.

Key words: human trafficking, state policy, combating human trafficking, state regulation, implementation mechanism.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студента 4-го курсу
18 групи денної форми навчання освітнього ступеня "бакалавр"
спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування"
Державного торговельно-економічного університету

Котенка Максима Вікторовича

на тему: **"Реалізація державної політики протидії торгівлі людьми
в Україні"**

1. *Актуальність обраної теми.* Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що на сьогоднішній день торгівля людьми є глобальною проблемою, яка впливає на життя мільйонів людей у всьому світі. Особи, які промишляють торгівлею людьми, щодня обманюють жінок, чоловіків і дітей з усіх куточків світу та примушують їх до ситуативної експлуатації. У той час як найвідомішою формою торгівлі людьми є торгівля із метою сексуальної експлуатації, сотні тисяч жертв продаються з метою примусової праці, домашньої роботи, жебракування дітей або видалення їхніх органів.
2. *Характеристика змісту роботи.* Розглянуто сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні; проаналізовано чинники впливу та причини поширення торгівлі людьми в Україні; охарактеризовано механізми реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні; сформульовано пропозиції щодо визначення напрямів удосконалення реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні.
3. *Перелік позитивних сторін роботи.* Тема широко розкрита, особливо детально розкрито сучасний стан та тенденції реалізації державної політики протидії торгівлі людьми в Україні. Автор констатує, що посилюються ризики поширення торгівлі людьми внаслідок ускладнення економічної ситуації, тривалих військових дій, зростання міграції (у тому числі ВПО), низький рівень життя громадян та підвищення рівня безробіття, диспропорціональний стан ринку праці, поширення зовнішньої трудової міграції, активізація діяльності міжнародних злочинних угруповань, зростання поширеності

шахрайських схем вербування громадян, недосконале вітчизняне законодавства і низький рівень правової обізнаності населення.

4. *Основні недоліки роботи.* Поряд із загальною позитивною оцінкою необхідно звернути увагу на наступне: графічне або схематичне представлення окремих підсумкових положень могли б значно посилити та унаочнити основні наукові результати, які студентом виносяться на захист.

5. *Висновок на роботу в цілому.* Випускна кваліфікаційна робота Котенка Максима Вікторовича за змістом та оформленням відповідає поставленим вимогам, мета та завдання розкриті.

Враховуючи вищевикладене випускна кваліфікаційна робота рекомендується до захисту та заслуговує на позитивну оцінку, а її автор Котенко Максим Вікторович на отримання кваліфікації бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент,
науковий консультант судді
Конституційного Суду України

В. Росіхіна

Вікторія РОСІХІНА

Підпис	<i>Росіхіна</i>	Засвідчую
Управління роботи з персоналом		
<i>Росіхіна Вікторія</i>		
посада, підпис	<i>Росіхіна</i>	20
		р.

Звужа

Я, Тетяна Іванівна Вікторівна, зазначаю, що
є автором багатьох класифікаційних робіт на
тему: "Реалізація державної політики протекції
торгівлі м'ясом". Крім того, автором багатьох
ліній за гостроти, точності та повноти
роботи у роботі інформації, зокрема частна
ліній була сформульована, за вмістю внаслідок
ліній. Я підтверджую, що у роботі не міститься
державної таємниці, або інформації, яку
слід користуватися. Зокрема частна ліній
була опублікована мною раніше.
Я сам даю на те, що моя робота буде
направлена до інституцій депозитарію Державного
зберігання в Державному архіві.
перевіри наслідки.

18 квітня 2023 року

Залікову карточку
управління та адміністрування
Нобіліт Н. А.

Завва

І. Квітень Максим Вікторович, повідомив, що за
результатами звіщення самостійної перевірки з
використанням програмно-технічних засобів і
надаєм виписки класифікаційної роботи на тему:
"Реалізація державної політики протидії торгівлі
людьми в Україні" не містить суттєвих
академічних новизн. І внаслідок використання
принципів загальної згрупованості та суттєвості
змісту, вказані вказані новизни.
Робота має перевірку наявності згрупованості
та суттєвості варіацій. Суттєвості варіацій
роботи ідентична з груповою.

18 квітня 2023 року

